

[Hlavní stránka](#)

ZOO report 1/03

[Poslání zoo v ochraně přírody je nezaměnitelné](#)

[První zoo na území Brna sídlila v Tyršově sadu](#)

[Whipsnade proslul otevřenými výběhy](#)

[Samice chameleona porodila 39 mláďat](#)

[Noční prohlídky zvířatům nevadí](#)

[Horké novinky](#)

[Největší jedlíci: lachtan a lední medvěd](#)

[Kalendář akcí Zoo Brno pro veřejnost od jara do zimy](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Poslání zoo v ochraně přírody je nezaměnitelné

Dovolte mi, abych Vám představil Moskevský zoopark, nejstarší ruskou zoo, a také Euroasijskou regionální asociaci zooparků a akvárií (EARAZA). Zoopark byl v Moskvě založen již v roce 1864. V současnosti chová na ploše 21,5 ha více než 5400 živočichů v 950 druzích. Patří k němu mnohosekterová farma na chov vybraných vzácných druhů savců a ptáků. Moskevský zoopark byl vůdčí institucí a metodickým centrem v organizování činnosti zoologických zahrad jak v Rusku, tak i v Sovětském svazu. Po zániku SSSR v roce 1992 vznikla ještě ve větší míře potřeba spolupráce zoo v nově vzniklých samostatných státech. Proto v roce 1994 vznikla nezávislá mezinárodní organizace EARAZA. Jejím hlavním cílem je koordinace doplňování kolekcí zvířat i chovu ohrožených druhů živočichů a organizace ochranářských programů. Nezaměnitelnou roli zoo v ochraně živočichů jak v přírodě, tak i v záchranných chovech nemůže nahradit žádná jiná instituce. To platí pro moskevský zoopark, ostatní ruské zoo, i pro všechny zoo sdružené v EARAZA. V tomto směru bylo již mnohé vykonáno, zejména při organizaci mezinárodních programů na ochranu vzácných druhů žijících na území států, jejichž zoo jsou sdruženy v EARAZA. Jmenujme například záchranu orla východního, tygra ussurijského, levharta amurského, manula, druhy jeřábů hnízdících na Sibiři a horské kopytníky. Pro splnění těchto cílů je nezbytná nejen koordinace jednotlivých zoo, ale i organizace vzdělávání pracovníků zoo (v součinnosti s WAZA a EAZA), a zejména zintenzivnění výchovy obyvatelstva k získání vztahu k ochraně přírody. V současnosti EARAZA sdružuje 36 zoo z 11 států, mezi nimi i 4 zoo z České republiky. Bez intenzivní mezinárodní spolupráce nemohou zoo plnit své poslání při ochraně přírody. Proto jim přeji mnoho tvůrčí energie a Zoologické zahradě v Brně mnoho úspěchů v její záslužné práci.

Vladimír V. Spicín

ředitel Moskevského zooparku, prezident EARAZA

První zoo na území Brna sídlila v Tyršově sadu

Zoologická zahrada města Brna vstoupila do padesátého roku existence - její branou prošli návštěvníci poprvé při slavnostním otevření 30. srpna 1953. Skupinka nadšenců založila Spolek pro zřízení zoologické zahrady v Brně už před válkou a počátkem listopadu 1937 oficiálně otevřela v Tyršově sadu na

Kounicově ulici zookoutek propagující myšlenku vzniku rozlehlejší zoologické zahrady. První kolekci tvořili straka, albinotická forma kavky obecné, příslušníci pěti druhů cizokrajných bažantů a párek srnčí a daňčí zvěře. Zvířata se do koutku dostala jako dar od občanů či firem. Ředitel městských plynáren

Bukovanský věnoval samečka kočkodana zeleného i s klecí - opičák Fricek se brzy stal místní atrakcí. Orla královského dovezl z Turecka hostěrádecký strojník Novák. Klece stály podél zdi oddělující Tyršův sad od tehdejší botanické zahrady. Jejich počet postupně vzrostl na patnáct, přibýlo i terárium pro užovky. Provoz hradilo dobrovolné vstupné a dary firem či občanů, město ale nepřispívalo. Již při budování zookoutku začal protestovat místní Spolek na ochranu zvířat, chovanci zookoutku byli údajně týráni hladem. Tyršův sad se přesto stal oblíbeným místem vycházek Brňanů, v neděli přicházelo až tisíc lidí. Počet exponátů se vyšplhal ke dvěma stům. Přibýli například pávi, mývali, nutrie, jezevec, kočkodan Fricek dostal partnerku Kadličku a v roce 1940 přicestovala z pražské zoo Ivica Mína. Představilé Spolku pro zřízení zoo obdrželi v lednu 1941 rozhodnutí protektorátní správy města o tom, že do 24 hodin musejí sad vyklidit a zookoutek zlikvidovat. V krutých mrazech zvířata nastoupila namáhavou cestu do různých zoo, polovina z nich transport nepřežila. Po válce spolek obnovil svou činnost, která po osmi letech vyvrcholila otevřením zoo na Mniší hoře.

Emil Štiss

Whipsnade proslul otevřenými výběhy

Britský Whipsnade Wild Animal Park patří k nejrozsáhlejším evropským zooparkům a patří za jedno z největších center ochrany přírody v Evropě. Rozkládá se na přibližně 600 hektarech parkově upravené krajiny v okolí města Dunstable v hrabství Bedfordshire, asi dvacet minut jízdy autem na sever od Londýna.

Whipsnadeský park, pro veřejnost otevřený v roce 1931, je dnes domovem 2500 zvířat, z nichž většina patří k druhům ve své vlasti silně ohroženým. Park je proslulý velkými, přírodními a otevřenými výběhy. Pávi, klokani, muntžakové, mary a srnčáci se pohybují volně po rozlehlých pláních. Z velkých zvířat žijí v parku například zebry, tygři, lvi, jaci a sloni. První žirafy přišly do Whipsnadu v říjnu 1946

- Maggie a Twiga. Maggie byla pravděpodobně nejstarší žirafou v parku - žila až do roku 1969. Ve stádu žiraf síťovaných se od loňského podzimu pohybuje samec Isiolo z brněnské zoologické zahrady. Po příjezdu byl Isiolo mírně nervózní, ale od té doby se již úspěšně začlenil do stáda. Nepříbuzný jedinec má v Anglii založit nový chov vzácného poddruhu a zoologové ve Whipsnadu doufají, že brzy uslyší cupitání malých kopýtek na žirafím paddocku. Namísto Isiola přicestoval do Brna žirafák Jamie, který se narodil ve Whipsnadu matce Josie a otci Willovi 29. 2. 2000 a byl pojmenován po sezonním pracovníkovi parku Jamie Woodovi. Jamie byl jednou z nejbystřejších žiraf ve Whipsnadu, zvláště když šlo o získávání zelených větviček. Jeho nejlepším trikem bylo, že chodil pozpátku!

Leana Rochmanová

Samice chameleona porodila 39 mláďat

Devětatřicet mláďat porodila těsně před koncem roku 2002

Samice chameleona Jacksonova (Chamaeleo jacksoni) v brněnské zoo. Je to druhý ve světě známý nejpočetnější vrh u tohoto nepravě vejcorodého druhu, jehož domovem jsou horské lesy v Keni, Ugandě a severní Tanzanii. Mláďata, která se vyvíjejí v blanitých vejcích v těle matky, se rodí zcela vyvinutá, obalená jen tenkou blánou, z níž se ihned líhnou. Zoo Brno chová tyto ještěry od roku 1999, kdy se ujala zásilky pašovaných chameleonů, odchycených v

africké přírodě a zadržovaných celníky na letišti v Praze. Chameleoni Jacksonovi dorůstají do 30centimetrové délky a dožívají se maximálně sedmi let. Hlava samců je vybavena třemi charakteristickými rohy. Chameleoni bývají často předmětem nezákonného obchodu. Pro své bizarní tvary a stejně zvláštní chování si vydobyli přívlastek klenoty pralesa a u teraristů jsou velice oblíbení. V veřejnosti je známa hlavně jejich schopnost měnit zabarvení kůže, udivují však i jinak. Jsou důmyslně přizpůsobeni životu na stromech, vždy dva a tři prsty mají srostlé jako jakési kleště, jimiž svírají větev, na níž stojí. Člověk si těžko dokáže představit, jak tato zvířata vidí okolní svět. Oči chameleonů se mohou dívat současně každé jinam, třeba i za sebe, přitom dovedou velmi rychle zaostřit na kořist. Poté se jazyk vymršťí až na délku těla a svým lepivým koncem uchopí živou hmyzí potravu.

Největším nebezpečím pro chameleony není jejich odchyt, ale mýcení porostů. Na Madagaskaru, kde žije nejvíce druhů chameleonů, původní lesy valem mizí a chameleoni ztrácejí životní prostor. Ohrožen je i evropský chameleon obecný, kterého decimují lesní požáry. Proto barcelonská zoo vysazuje v zajetí odchované kusy na pobřeží Andalusie.

Někteří lidé se domnívají, že početnější porod chované samice znamená pro zoo dobrý byznys. Skutečnost je ale

prozaičtější. Pokud se Zoo Brno nepodaří všechny dospělé umístit ve vlastních expozicích, vymění je - v rámci svých programů na záchranu ohrožených druhů - za různá zvířata z jiných zahrad.

Michal Balcar

Noční prohlídky zvířatům nevadí

Dopisy, které návštěvníci po zhlédnutí expozic zasílají do brněnské zoo, svědčí o tom, že dnešnímu člověku je živá příroda stále blízka a že mu není lhostejný osud zvířat. Manžele Lavičkovy z Brna zarazila chystaná nová služba veřejnosti, prohlídky zahrady po setmění, při umělém světle. "Tak jako člověk má rád v noční době klid, stejně tak zvířata!" napsali nám. Jsou přesvědčeni, že bychom se tak dopouštěli vědomého stresování zvířat...

Se spánkem zvířat je to ale složitější. Většina druhů vychází za potravou v noci, za soumraku nebo za svítání, a ani ta zvířata, která jsou aktivní převážně ve dne, nespí vždy hlubokým spánkem, typickým pro člověka. Navíc není dosahováno intenzity denního světla a nebude také znamenat náhlou změnu, světla se rozsvítí hned po západu slunce a pouze citlivě prodlouží den. Některým návštěvníkům je líto jaguárů a medvědů syrských, kteří jsou ubytováni v malých klecích. Lítost je jistě namístě. Jaguáři

přišli na podzim ze zaplavené pražské zoo a dostali přechodné náhradní ubytování po malých kočkách, na jaře se vrátí do Tróje. S medvědy syrskými do budoucích expozic nepočítáme, již brzy se odstěhují do jiné zoo. Zavrženíhodný ohlas jsme v poslední době zaznamenali jen jeden. Jistý muž z Holešova nám poslal rozporuplně absurdní a černým humorem zavánějící vzkaz: "Máte škaredou zoo. Kupte svým zvířatům nový hnůj." Přesto jsme dopis považovali za možný počátek konstruktivního dialogu. Ukázalo se však, že nad ironií převažuje u autora smysl pro vulgárnost. Za dopisy návštěvníků, ať už jsou pochvalné, či kritické, jsme vděční. Na všechny odpovídáme. O mile vstřícných ohlasech se zmiňovat nechci, byla by to sebechvála. Jen se svěřím, že hřejí u srdce.

Jan Kameník

Horké novinky

Přírůstek v rodině medvěda brtníka

Samice medvěda brtníka (*Ursus arctos arctos*) porodila 17. ledna 2003 v Zoo Brno mládě. Medvídko dosud nikdo z návštěvníků neviděl, protože jej máma chrání vlastním tělem v brlohu. Pár medvědů, narozených v roce 1983 v Zoo Bojnice, vlastní Zoo Brno od roku 1984. Mirka a Emil, jak se rodiče jmenují, již dříve podvkrát odchovali po jednom mláděti. Chov hnědých medvědů má na Mniší hoře dlouhou tradici, jednu dobu bylo toto zvíře dokonce symbolem zahrady. Nový přírůstek nutí

zaměstnance Zoo Brno k zamyšlení nad budoucností expozice těchto šelem. Jejich výběh byl v době vzniku, v roce 1959, největší v tehdejší Československu, nyní však už neodpovídá současným chovatelským trendům. Podle nové expoziční koncepce má v místech dnešního medvědice vzniknout výběh ledních medvědů. Medvědi hnědí přesídlí do moderního areálu poblíž Tygřích skal.

Tiché elektromobily místo hlučných traktorů

Zoologická zahrada města Brna zavádí ekologickou dopravu - na Mniší horu dorazila zásilka devíti elektromobilů. Polská firma dodala čtyři typy vozíků, od dvoumístných po šestimístné, s různě velkým úložným prostorem. Elektromobily se podobají golfovým vozíkům a budou sloužit jak k přepravě handicapovaných návštěvníků zoo, tak k rozvozu materiálu po areálu zahrady. Podstatně se tak sníží dosavadní hlučný pohyb traktorů. Vozíky uvedeme do běžného provozu na Den Země 19. dubna. V

západoevropských zahradách je už tento způsob dopravy běžný, v České republice mají zatím kromě Brna tyto vozíky jen pražská a chomutovská zoo.

redakce

Největší jedlíci: lachtan a lední medvěd

Rok 2002 v Zoo Brno završil úspěšný ekonomický výsledek. Při ocenění dobrého hospodaření neuškodí připomenout, jak značnou výdajovou položku tvoří krmivo pro obyvatele zahrady. Ve sledovaném období činila téměř tři miliony korun. Strava chovanců zoo musí co nejdokonaleji nahradit složky potravy, kterou zvířata přijímají v divočině. Finančně nejnáročnější je výživa ledních medvědů. Půltunový bílý obr spořádá za den čtyři kila mořských ryb a kilo syrového masa celkem za asi 160 Kč. Stejnými žrouty, a možná i trochu většími, jsou lachtani. Ti totiž nežerou vůbec nic jiného než drahé mořské ryby. Velké kočky konzumují jen maso, převážně hovězí doplněné drůbežím. Nedostávají ho ale každý den. Stejně jako v divočině, kde šelmy po lovu tráví a odpočívají. Mnohdy si pak dopřejí i delší, vícedenní půst. V zoo činí průměrná denní dávka 6 kilo v ceně asi 150 Kč. Výživa malých koček, které si pochutnávají na drůbeži, myších a rybách, je desetkrát levnější. Někdy dostávají zvířata v zoo žrádlo i jako zdroj rozptýlení či zábavy. Například šelmy napodobují lov, když jim chovatelé předhazují maso na jedoucím vozíku, nebo šimpanzi dlouhé hodiny dřívkem dobývají kaši z dutiny pařezu. Strava opic se blíží lidské. Šimpanzům, kteří jsou většinou na banánech a jiném ovoci, občas upečeme rýžový nákyp. Drobné drápkaté opičky z amazonského pralesa se živí stejně jako rozumný člověk třikrát denně a mají pestrý jídelníček. Snídají 15 dkg krájeného ovoce se zeleninou a čerstvé větvičky stromů, z nichž si vykusují kůru a vycucávají mizu, dopoledne si pochutnají na dětské kaši s

křepelčím vejcem, olivovým olejem, medem a drcenou sépiovou kostí. Posledním denním jídlem jsou už odpoledne (!) mouční červi nebo myšata, švábi, cvrčci či sarančata. Na noc nic těžkého. Jak moudří jsou to strážníci! Med dostávají i australští vakoplšáci ve směsi s ovesnými vločkami, pomerančem, slepičím vejcem a proteinovým přípravkem. Tento recept určitě zkusím...

Lubomír Selinger

Kalendář akcí Zoo Brno pro veřejnost od jara do zimy

22. 3. 2003 - JARNÍ OTEVÍRÁNÍ ZOO, JARNÍ ZOOTOROFEJ, OTEVŘENÍ POBOČKY PSÍHO ÚTULKU MP BRNO

kulturní program pro návštěvníky u příležitosti symbolického otevření zoologické zahrady po "zimním spánku", ZOOTOROFEJ - jarní část.

ZAHÁJENÍ KAMPANĚ TYGR

kampaň vyhlásila Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA) a bude podporovat projekty na ochranu

tygrů ve volné přírodě. V Zoo Brno bude kampaň probíhat po celý rok 2003 a v souvislosti s ní bude vyhlášena soutěž pro žáky základních škol o nejlepší obrázek či básničku o tygrovi. Nejzdařilejší práce budou vystaveny v areálu zoo a jejich tvůrce bude čekat odměna v podobě neobvyklé prohlídky pavilonu tygrů a debaty s chovatelem šelem. Nejlepší výtvarné práce budou také zaslány do mezinárodního časopisu Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií - "EAZA News". Pravidla soutěže najdete na www.zoobrnno.cz

30. 3. 2003 - PTAČÍ DEN PRO NÁVŠTĚVNÍKY

soutěžní program pro návštěvníky ZOO

1. 4. 2003 - PTAČÍ DEN PRO ŠKOLY

soutěžní program pro čtyřčlenná družstva ze základních škol, pravidla soutěže na www.zoobrnno.cz

19. 4. 2003 - DEN ZEMĚ A VELIKONOCE V ZOO

velikonoční dílna (pletení pomlázek, techniky zdobení vajíček), ukázka velikonočních mláďat spojená s krmením

26. a 27. 4. 2003 - DEN ZEMĚ NA HRADĚ VEVEŘÍ

prezentace ZOO Brno na hradě Veveří v rámci Dne Země, pozvánka do ZOO na oslavu 50. výročí otevření ZOO

1. 5. 2003 - 1. MÁJ VE STYLU COUNTRY V ZOO BRNO

kulturní program pro návštěvníky ZOO

15. 5. 2003 - EMPÍK HLEDÁ MEDVÍDKA HARIBO

soutěžní program pro děti předškolního a mladšího školního věku připravený Městskou policií Brno a firmou Haribo

17. 5. 2003 - SEVERSKÝ DEN NA FARMĚ BOLKA POLÍVKY V OLŠANECH

prezentace ZOO, soutěže pro děti, pozvánka na oslavu 50. výročí otevření ZOO, hrát a zpívat bude country kapela Kaskadéři

31. 5. 2003 - DEN DĚTÍ S RÁDIEM FREKVENCE 1

kulturní program pro malé návštěvníky a rodiče, večerní prohlídka ZOO

1. 6. 2003 - DEN DĚTÍ V ZOO BRNO S GE CAPITAL BANK

kulturní program pro malé návštěvníky a rodiče, večerní prohlídka ZOO

7. 6. 2003 - DEN DĚTÍ PRO PĚSTOUNSKÉ RODINY S TÁBORNICKOU UNÍ

kulturní program pro malé návštěvníky a rodiče

červenec - srpen - PRÁZDNINY V ZOO

příměstský tábor, 5denní turnusy pro omezený počet dětí (cca 30 dětí na 1 turnus), bohatý program doplněný o poznání chovatelského zázemí ZOO, besedy s chovateli, krmení zvířat, info: tel. 546 432 360

červenec - srpen - NEDĚLNÍ PRÁZDNINOVÁ ODPOLEDNE

každou neděli ve 14.00 hod vystoupí v areálu zahrady některá kapela a zahraje k letní pohodě - sledujte internetové stránky

29. - 30. 8. 2003 - OSLAVA 50. VÝROČÍ OTEVŘENÍ ZOO BRNO

Setkání adoptivních rodičů a sponzorů každoroční pozvánka pro všechny sponzory zoologické zahrady k její prohlídce spojená s kulturním programem nejen pro sponzory a adoptivní rodiče, ale i pro veřejnost

září - listopad - BENEFIČNÍ KONCERT ZOO BRNO U PŘÍLEŽITOSTI 50. VÝROČÍ OTEVŘENÍ ZOO MĚSTA BRNA

datum bude upřesněno - sledujte internetové stránky

listopad - 25. VÝROČÍ TRVÁNÍ STANICE MLADÝCH PŘÍRODOVĚDCŮ PŘI ZOO BRNO

soutěžní a kulturní program pro návštěvníky připravený aktivem SMP datum bude upřesněno - sledujte internetové stránky

24. 12. 2003 - KRMENÍ ZVÍŘÁTEK NA ŠTĚDRÝ DEN

organizovaná procházka po areálu zoologické zahrady spojená s krmením vybraných druhů zvířat

Kontakt:

Mgr. Vitulová - tel.: 546 432 360

e-mail: vitulova@zoobrnno.cz

Ing. Kubínová - tel.: 546 432 361

e-mail: kubinova@zoobrnno.cz

© ZOO Brno, 2001

webmaster: Faster CZ, s. r. o. /www.faster.cz/